

Nieuwsbrief rechtsgeschiedenis – augustus 2008 zie ook: www.rechtsgeschiedenis.be

---

Woord vooraf

D. Heirbaut & B. Debaenst

Recente publicaties :

DE JONG, Hylkje, Stephanus en zijn digestenonderwijs, Den Haag, Boom Juridische Uitgevers, 2008, xv + 408 p. ISBN 978-90545483-79 € 30

Stephanus behoort tot de antecessoren, de hoogleraren die in het midden van de zesde eeuw na Christus in het Oostromeinse Rijk onderwijs hebben gegeven in de wetgeving van keizer Justinianus. Stephanus doceerde vermoedelijk aan de rechtsschool van Beiroet. Verspreid over de gehele Byzantijnse rechtsliteratuur zijn fragmenten te vinden die van Stephanus afkomstig zijn. Zij zijn te herkennen aan zijn karakteristieke stijl. De meeste Stephanusfragmenten zijn overgeleverd in de Basilica, een in 900 voltooide Griekse tekstenverzameling met de nog geldende regels van de wetgeving van Justinianus. De wetgeving van Justinianus was vrijwel geheel in het Latijn geschreven. De colleges werden echter in het Grieks gegeven, aangezien de studenten veelal Griekstalig waren. In het eerste college dicteerde Stephanus een vrije Griekse vertaling van de Latijnse tekst, de index. In het tweede college lichtte Stephanus de Latijnse tekst toe met paragrafai, opmerkingen hetzij van juridische hetzij van taalkundige aard. Deze paragrafai zijn belangrijk voor de reconstructie van Stephanus' Digestenonderwijs. In dit boek wordt de *condictio* in het Digestenonderwijs van Stephanus beschreven. Ook komt daarbij het begrip 'ἐπιπένησις' aan bod. Stephanus heeft met zijn Digestenonderwijs waarschijnlijk een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van het materiële recht. Hij mag dan wellicht geen verkondiger van geheel nieuwe eigen theorieën zijn geweest, maar zijn invloed als hoogleraar in zijn eigen tijd en de eeuwen daarna verleent hem een blijvende betekenis.

Hylkje de Jong is als universitair docent verbonden aan de vakgroep Rechtstheorie en Rechtsgeschiedenis van de Vrije Universiteit Amsterdam.

Call for Papers

→ 2-4 april 2009 – Firenze - XVth European Forum of Young Legal Historians :

“Inter-, Trans-, Supra-? Legal Relations and Power Structures in History”

info: www.aylh.org en <http://www.h-net.org/announce/show.cgi?ID=163168>

➔ 7-8 mei 2009 – Montréal : Colloque international organise par le Centre interuniversitaire d'études québécoises (CIEQ) et le Centre d'histoire des regulations (CHRS) :

Justices et espaces publics en Occident de l'Antiquité à nos jours

Info : <http://colloquejustice2009.cieq.ca>

Kalender

➔ 5 september 2008 – Tilburg: inaugurale rede van Prof. Mr. Beatrix C.M. van Erp-Jacobs :

Ius patrium en ius commune. Twee zijden van een medaille

Om 16u15 in de aula van de Universiteit van Tilburg, Warandelaan 2, Tilburg
Na afloop receptie in de Portrettenzaal
Voor een routebeschrijving naar de Universiteit: www.uvt.nl/bereik

➔ 11-13 september 2008 – Lyon : Colloque international:

Woman and Crime in the British Isles and North America since 1500

Info: <http://criminocorpus.hypotheses.org/2008/07/03/colloque-femmes-et-criminalite-dans-les-iles-britanniques-et-en-amerique-du-nord-depuis-1500/>

➔ 9-17 september 2008 – Roma : Seconda settimana di Studi Dottorali :

Info: http://host.uniroma3.it/dipartimenti/dstgd/download/Locandina_imp.pdf

➔ 18-19 oktober 2008 – Villeneuve-sur-Yonne / Sens : 18° Colloque de l'Association Bourguignonne des Sociétés Savantes :

La Forêt / Le Bois

Info : <http://bourgo-sav.fr/colloques.aspx>

→ **11-13 december 2008 – Louvain-la-Neuve : Congres :**

Rechts en Justitie geschiedenis : een nieuwe onderzoeksgeneratie

Woe 10 december 14-17u30 : romeins recht en middeleeuwen:

Van Dongen Emanuel (U Maastricht) :

Over het begrip "eigen schuld" bij de "onrechtmatige daad" in het romeinse recht

Giltay Jacob (Erasmus U Rotterdam) :

Mensenrechten in het romeinse recht

De Jong Hylkje (VU Amsterdam) :

Stephanus en zijn Digestenonderwijs

Falzone Emmanuel (FUSL) :

Châtier et sauver ? Prison et prisonniers des officialités dans les Pays-Bas Bourguignons au 15e s.

Bourguignon Marie-Amélie (UCL) :

Justice criminelle et pouvoir politique dans une société urbaine en mutation : deux villes en Hainaut, Mons et Valenciennes, de 1360 à 1550.

Van Dyck Maarten (U Antwerpen) :

Tussen droom en daad. De beperkte invloed van de centrale overheid op de rechtspraak in de Brabantse steden gedurende de vijftiende en zestiende eeuw

Deruysscher Dave (KU Leuven) :

Le droit commercial anversois à Amsterdam au XVIIe siècle : transplantation juridique ou catalysateur d'innovation ?

Decock Wim (KU Leuven) :

Contractvrijheid in de vroegmoderne scolastiek

Van Gelder Klaas (U Gent) :

De neergang van het Soeverein-Baljuwschap van Vlaanderen in de Vroegmoderne Tijd als casus over de relatie tussen provinciale justitieofficieren en het staatsvormingsproces

Timmer Rijk (Financiële Dagblad) :

Philips van Leiden en het publiek belang

Thiebald Cremers (Paris)

La notion d'obligation dans les actes de la pratique des XIe et XIIe siècles.

Do 11 december – 9-12u30 – Franse en Nederlandse periode 18- begin 19de eeuw:

Nève Paul (U Tilburg/U Nijmegen) :

Een voorlopig overzicht van de procesdossiers van het voormalige Rijkskamergerecht, berustend in de Archives de l'Etat de Liège

Souilliant Fanny (U Lille 2)

L'introduction de la vénalité des offices au Parlement de Flandres (1693-1694)

Berger Emmanuel (UCL) :

Des jurés populaires aux juges professionnels : la naissance de la chambre des mises en accusation de la cour d'appel de Bruxelles

Vosters Rik (VUB) :

Taalgebruik, taalvariatie en taalpolitiek in vlaamse assisensdossiers ten einde van het Verenigd Koninkrijk Nederlanden (1815-1830)

Pierre-Jean Niebes (Archives de l'Etat à Mons)

L'activité de la justice de paix cantonale dans les arrondissements de Mons et Charleroi de la fin de l'Empire au Royaume-Uni des Pays-Bas (1813 – 1816)

Vanhulle Bert (KU Leuven) :

"Uitmunten door vlijt": gratie in het gevangeniswezen tijdens het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden (1815-1830)

Debrouwer Jérôme (UCL) :

Une "expérience abolitionniste" ? Porter les limites de la non application de la peine capitale en Belgique entre 1830 et 1834.

Do 11 december – 14-16u – 19de eeuw tot 1918

Pluinage Gonzague (ULB) :

Justice civile et sexualité en Belgique au XIXe siècle

Delbecke Bram (KU Leuven-Kortrijk) :

Waarheid of Vrijheid ? Over huiszoeking in perszaken tijdens de negentiende eeuw

Coppein Bart (KU Leuven) :

Het onzekere fenomeen van het recht. Edmond Picard en het natuurrecht

Debaenst Bruno (U Gent) :

Stakers gekraakt. Een beknopte rechtshistorische analyse van de strafrechtelijke repressie van stakers in de negentiende eeuw in België

Hendrick Aude (FUSL) :

L'évocation de l'histoire dans les mercuriales de la cour d'appel de Bruxelles (1832-1914)

Fally Nathalie (UCL) :

Evolution du régime pénitentiaire en Belgique à travers la question du traitement des délinquants « anormaux » (2ème moitié du 19ème siècle – 1ère moitié du 20ème siècle)

François Aurore et Mélanie Bost (UCL/Ceges) :

La grève de la magistrature belge (fév-nov 1918). Un haut fait de la résistance nationale à l'épreuve des archives judiciaires

Do 11 december – 16-17u30 – 19de – 20ste eeuw

Verleden Frederik (KU Leuven) :

Een generationaliseerde parlementarisme door een Belgische blik

Kubben Raymond (U Tilburg) :

In Naam van het volk. De introductie van de staat als corporatie in de verdragspraktijk

Debroux Pierre-Olivier (FUSL) :

Le service public en Belgique, une notion juridique ?

Leloup/Devolder/Drossens (Rijksarchieven) :

Gerechtigheid in eeuwigheid. De selectie en valorisatie van de archieven van justitie

Schandeveyl Eva (VUB) :

De toegang van vrouwen tot het gerecht.

Vrij 12 december – 9-12u30 : 20ste eeuw

Roden Dimitri (U Gent/Breendonk) :

Streng maar rechtvaardig? De werking van de Duitse krijgsraden in bezet België en Noord-Frankrijk (1940-1944)

Campion Jonas (UCL) :

"Rapide, rigoureuse, équitable". Structures et pratiques de l'épuration interne de la "Koninklijke Marechaussee" après la seconde guerre mondiale

Van Haecke Lawrence (SOMA/U Gent) :

Proclamatie nr. 4. Geallieerde militaire rechtbanken voor België"

Peters Kirsten (FUSL) :

Les magistrats belges sous l'occupation allemande durant la Seconde Guerre mondiale

Dekker Marieke (RU Groningen) :

Helpt hulp? Denken over resultaten in de justitiële kindbescherming, de jaren '50 en '70 van de twintigste eeuw vergeleken

Ophelia Ongena (U Gent) :

Op de bouwwerf van een regionaal overlegmodel: Vlaamse CAO's in de steigers?

Koen Aerts (U Gent)

There's something rotten in the state of Belgium." De liquidatie van de repressie en het Europese Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden: de zaak-De Becker (1956-1962).

Elodie Galand (U Liège)

Titre à préciser

Brakevelt Jonas (U Gent)

Titre à préciser

➔ 12-13 december 2008 - Edinburgh : Conference :

From Casus to Regula : The creation of the ius commune

Info: zie flyer in bijlage

Varia

Het ING heft de digitalisering voltooid van zeven delen (1610-1625) van de serie Resolutiën Staten-Generaal. Nieuwe Reeks 1610-1670. Het digitaliseren van deze bronnen past bij de ambitie van het ING om zijn collectie zoveel mogelijk digitaal beschikbaar en raadpleegbaar te maken. Het ING startte in 2005 een nieuw project voor het 'retrodigitaliseren' van zijn eigen gedrukte bronnenuitgaven. De eerste vier gedigitaliseerde uitgaven (in totaal 33 delen) uit de reeks Rijks Geschiedkundige Publicatiën zijn in december 2007 beschikbaar gemaakt op de website. De huidige verzameling publicaties is vrij toegankelijk, en gebruikers kunnen de bestanden downloaden en printen.

Raadpleeg de zeven delen (1610-1625) uit de Nieuwe Reeks Resolutiën Staten-Generaal via:
www.inghist.nl/retroboeken/statengeneraal

Met vriendelijke groeten,

Dirk Heirbaut
Bruno Debaenst
M.m.v.
Chris Coppens
Frederik Dhondt
Margreet Duynstee
Sjoerd Faber
Rik Opsommer

Wilt U bepaalde vragen, mededelingen of aankondigingen van congressen, boeken e.d. over rechtsgeschiedenis of Romeins recht via deze lijst laten verspreiden of wilt U dat een collega of vriend aan deze lijst toegevoegd wordt, mail dan naar een van de editors:

Dirk.heirbaut@ugent.be
Bruno.debaenst@ugent.be
s.faber@rechten.vu.nl
archieff@ieper.be
M.C.I.M.Duynstee@law.leidenuniv.nl
e.c.coppens@planet.nl

De voorgaande nieuwsbrieven kan U vinden op: www.rechtsgeschiedenis.be

Deze boodschap is U toegezonden omdat uw emailadres voorkomt in de lijst van ca. 300 rechtshistorische belangstellenden die bijgehouden wordt door het Instituut voor Rechtsgeschiedenis van de Universiteit Gent. Komt uw naam bij vergissing in deze lijst voor en wilt U geen verdere mails over rechtsgeschiedenis ontvangen, wilt U dat dan laten weten door een e-mailtje naar:

Dirk.heirbaut@ugent.be

Uw naam zal dan uit de lijst verwijderd worden.

Mogen wij de abonnees van de nieuwsbrief vragen steeds de wijziging van hun emailadres mee te delen.
